

Nilufar SULEYMANOVA,
"Alfraganus university" Nodavlat oliy ta'lim tashkiloti dotsenti, PhD
E-mail: n.suleymanova@afu.uz

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori PhD, dotsent D.R. Xoshimova taqrizi asosida

UNIVERSITET TALABALARINI INGLIZ TILIGA O'RGATISHDA XORIJIY PLATFORMALARDAGI VIDEO KONTENTDAN FOYDALANISH

Annotation

Ushbu tadqiqot universitet talabarlari uchun chet tilini o'rgatishda xorijiy platformalardagi videokontent, xususan TED Talks dan foydalanish samaradorligini tahlil qiladi. Tadqiqot jarayonida tajriba va nazorat guruhlarini taqqoslanib, videoma'ruzalar asosida ta'lim olayotgan guruhning natijalari sezilarli darajada yuqoriligi aniqlangan. Tadqiqotda Studentning t-kriteriyasi yordamida ma'lumotlar tahlil qilinishi, eshitish va gapirish ($p < 0,001$), o'qish ($p < 0,01$) hamda yozish ($p < 0,05$) bo'yicha ahamiyatli farqlar kuzatilgan. Bundan tashqari, talabalar TED Talks ni ta'lim jarayoniga integratsiya qilishni ijobiy baholab, motivatsiya oshgani va mustaqil o'rganish ko'nikmalari rivojlanganini qayd etishgan. Tadqiqot natijalari zamonaviy ta'limda multimodal o'qitish vositalaridan samarali foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish uchun muhim ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: Chet tili ta'limi, TED Talks, videokontent, multimodal o'qitish, universitet talabarlari, motivatsiya, eshitib tushunish.

USING VIDEO CONTENT FROM FOREIGN PLATFORMS IN TEACHING ENGLISH TO UNIVERSITY STUDENTS

Annotation

This study analyzes the effectiveness of using video content from foreign platforms, particularly TED Talks, in teaching foreign languages to university students. During the research process, experimental and control groups were compared, revealing significantly higher results in the group learning through video lectures. Data were analyzed using Student's t-test, showing significant differences in listening and speaking skills ($p < 0.001$), reading ($p < 0.01$), and writing ($p < 0.05$). Additionally, students positively evaluated the integration of TED Talks into the educational process, noting increased motivation and improved independent learning skills. The findings of this study are crucial for expanding the effective use of multimodal teaching tools in modern education.

Key words: Foreign language education, TED Talks, video content, multimodal teaching, university students, motivation, listening comprehension.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ВИДЕОКОНТЕНТА С ИНОСТРАННЫХ ПЛАТФОРМ ПРИ ОБУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ СТУДЕНТОВ УНИВЕРСИТЕТА

Аннотация

В данном исследовании анализируется эффективность использования видеоконтента с иностранных платформ, в частности TEDTalks, при обучении иностранному языку студентов университетов. В ходе исследования сравнивались экспериментальная и контрольная группы, и было выявлено, что результаты группы, обучавшейся с использованием видео-лекций, значительно выше. Данные анализировались с помощью критерия Стюдента, при этом были обнаружены значимые различия в навыках аудирования и говорения ($p < 0,001$), чтения ($p < 0,01$) и письма ($p < 0,05$). Кроме того, студенты положительно оценили интеграцию TEDTalks в образовательный процесс, отметив повышение мотивации и развитие навыков самостоятельного обучения. Результаты исследования имеют важное значение для расширения эффективного использования мультимодальных средств обучения в современном образовании.

Ключевые слова: Обучение иностранному языку, TEDTalks, видеоконтент, мультимодальное обучение, студенты университета, мотивация, понимание на слух.

Kirish. Zamonaviy dunyo axborot uzatish tezligining yuqoriligi va uning hajmining eksponensial o'sishi bilan tavsiflanadi. Biroq, axborot shuningdek juda tez eskiradi. Universitet talabarlari uchun sifatli darslik yaratish va nashr etish o'rtacha 12 dan 18 oygacha vaqt talab qiladi, shu davr ichida o'quv materialini mazmuni darslik nashr etilishidan oldin ham eskirib qolishi mumkin. Oliy ta'lim muassasalari o'qituvchilari darslikni yangilangan materiallar, jumladan, raqamli videokontent bilan to'ldirish uchun internet-resurslardan keng foydalanadilar. Raqamli texnologiyalar bilan shakllangan Z avlodi yoki "raqamli aborigenlar" uchun vizual kontent shakli atrof-muhit bilan interaktiv aloqada bo'lishning odatiy usuli hisoblanadi. O'qituvchilar esa bu xususiyatdan ta'lim jarayonida samarali foydalanishlari mumkin.

Adabiyotlar sharhi. Audiovizual resurslar chet tilini o'rganishda muhim ahamiyat kasb etadi, chunki ular autentik faoliyat kontekstini qayta yaratishga, zamonaviy tilning nutqiy modellarini ajratib olishga, talaffuz va intonatsiyani mashq qilishga hamda kasbiy vazifalarni hal qilish uchun chet tilidan foydalanish zarur bo'lgan kommunikativ vaziyatni vizuallashtirishga imkon beradi.

Mashhur resurslardan biri TED.com platformasi bo'lib, uning tanlanishi bir qator omillar bilan bog'liq. Avvalo, u tabiiy fanlar, san'at, dizayn, siyosat, madaniyat, biznes, global muammolar va texnologiyalarni qamrab olgan keng mavzular doirasiga ega. TED talks videoprezentatsiyalari bepul tomosha qilish va yuklab olish uchun mavjud bo'lib, ularning soni doimiy ravishda ortib boradi va kontent muntazam yangilanadi. Ma'ruzachilar orasida mashhur siyosatchilar, olimlar va tadbirkorlar bor bo'lib, ular universitet talabarlari uchun rol modeli sifatida xizmat qilishi mumkin.

400 dan ortiq TED talks biznes va tadbirkorlik sohasining rivojlanishiga bag'ishlangan bo'lib, ular Oliy Iqtisodiyot Maktabi (NIU VShE) Biznes maktabi talabarlari tomonidan kasbiy muloqot uchun ingliz tilini o'rganish jarayonida xalqaro ilg'or tajribani o'rganish maqsadida foydalanilishi mumkin.

Tadqiqot metodologiyasi va empirik tahlil. Kursning asosiy darsligi Business Partner B1+ [1] bo'lib, u biznes yo'nalishidagi talabalarga mo'ljallangan va barcha nutqiy ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan. Chet tilini o'rganish jarayonida barcha nutqiy faoliyat turlarini integratsiyalash muhim ahamiyatga ega, chunki tilni o'zlashtirishda qancha ko'p analizatorlar jalb qilinsa, natijalar shunchalik samarali bo'ladi [5].

Kursning har bir mavzusi to'rt darsdan iborat bo'lib, tajriba guruhida har to'rtinchi dars TED talk asosida o'tkazildi. Ushbu videoma'ruzalar o'rganilayotgan mavzuga organik ravishda kiritilib, fan dasturiga moslashtirildi. Masalan, "How to build a business that lasts 100 years" TED talk'i tadbirkorlik tarixi, biznes turlari va uning barqarorlik omillariga bag'ishlangan tematik blok tarkibiga kiritildi.

Tajriba va nazorat guruhlarining natijalarini taqqoslash uchun mustaqil tanlamalar uchun Studentning t-kriteriyasi 1-jadval.

Eksperimental va nazorat guruhlar uchun dastlabki sinov natijalari

Ko'nikmalar	Guruh	N	Miqdor	Std. Burilish	t-qiyamat	Sig
Tinglash	nazorat qilish	45	5,2444	0,71209	1,017	0,312
	eksperimental	48	5,0625	0,99800		
O'qish	nazorat qilish	45	5,3333	0,79772	-0,295	0,769
	eksperimental	48	5,3958	1,21585		
Yozish	nazorat qilish	45	4,8222	0,71633	0,630	0,530
	eksperimental	48	4,7083	1,00970		
Gapirish	nazorat qilish	45	5,4222	0,69048	-0,552	0,582
	eksperimental	48	5,5208	1,01036		

TED talks dan foydalanilgan tajriba-ta'lim natijalari pretest bilan taqqoslanganda barcha ko'nikmalarining o'sishini ko'rsatdi (2-jadval).

Posttest natijalari esa tajriba va nazorat guruhlar o'rtasida tajriba guruhi foydasiga statistik jihatdan ahamiyatli farq 2-jadval

Eksperimental va nazorat guruhlar uchun testdan keyingi natijalar

Ko'nikmalar	Guruh	N	Miqdor	Std. Burilish	t-qiyamat	Sig
Tinglash	nazorat qilish	45	6,8667	0,84208	-4,662	0,000
	eksperimental	48	7,8125	1,10427		
O'qish	nazorat qilish	45	7,0667	1,03133	-2,719	0,008
	eksperimental	48	7,6875	1,16977		
Yozish	nazorat qilish	45	6,6667	1,67874	-2,306	0,023
	eksperimental	48	7,4167	1,45622		
Gapirish	nazorat qilish	45	6,7333	0,98627	-5,531	0,000
	eksperimental	48	7,8542	0,96733		

3-jadvalda barcha nutq qobiliyatlari ko'rsatkichlarining o'sishining o'rtacha qiymatlarini solishtirish, shuningdek, eksperimental va nazorat guruhlarida eksperimental mashg'ulotlar samaradorligini baholash uchun o'tkazilgan t-test natijalari keltirilgan.

3-jadval

Eksperimental va nazorat guruhlarida o'rtacha qiymatlarning oshishi

Ko'nikmalar	Guruh	N	Miqdor	Std. Burilish	t-qiyamat	Sig
Tinglash	nazorat qilish	45	1,6222	0,83364	-6,044	0,000
	eksperimental	48	2,7500	0,95650		
O'qish	nazorat qilish	45	1,7333	1,19469	-2,245	0,027
	eksperimental	48	2,2917	1,20210		
Yozish	nazorat qilish	45	1,8444	1,95350	-2,333	0,022
	eksperimental	48	2,7083	1,61058		
Gapirish	nazorat qilish	45	1,3111	1,20269	-4,558	0,000
	eksperimental	48	2,3333	0,95279		

Tajriba-ta'lim natijasida har ikki guruh talabalarining barcha ko'nikmalari rivojlandi. Nazorat guruhida baholar o'rtacha 1,6 ballga, tajriba guruhida esa 2,6 ballga oshdi.

Shunday qilib, tajriba va nazorat guruhlar o'rtasida statistik jihatdan ahamiyatli farq mavjud, bunda tajriba guruhi foydasiga quyidagi ko'rsatkichlar aniqlandi:

Eshitish – ($p < 0,001$)

O'qish – ($p < 0,05$)

Yozish – ($p < 0,05$)

Gapirish – ($p < 0,001$)

Bu esa tajriba guruhida TED talks dan foydalanish talabalarining chet tilida muloqot qobiliyatlarini rivojlantirishda samarali usul ekanligini ko'rsatadi.

Motivatsiya

Garchi tadqiqotning dastlabki maqsadlariga motivatsiyani o'rganish kiritilmagan bo'lsa-da, talabalarining refleksiv esselari tahlili shuni ko'rsatdiki, motivatsiya tajriba guruhida yuqori natijalarga erishishga yordam bergan omillardan biri bo'lishi mumkin. Aksariyat talabalar TED talks ning kurs mavzusi bilan bog'langan holda integratsiya qilinishini ijobiy baholadilar.

Talabalarining fikriga ko'ra:

Zamonaviy texnologiyalar yordamida ta'lim jarayoni qiziqarliroq bo'ladi: "TED talks dan foydalanish – juda yaxshi g'oya... Bu internet davrida tug'ilgan yoshlar uchun samaraliroq bo'lgan zamonaviy yondashuvlarning va nostandart usullarning ajoyib namunasi." TED talks ning asosiy afzalligi – uning autentik resurs ekanligidir: "Eng yaxshi tomoni shundaki, biz haqiqiy nutqni eshitdik... turli aksentlar va real tezlikdagi nutq bilan tanishdik."

qo'llanildi, t qiymatlari va ahamiyatlilik darajalari 1-jadvalda keltirilgan.

Natijalar. Tajriba va nazorat guruhidagi talabalar o'rtacha baholari 4,7 dan 5,5 gacha ($p > 0,1$) bo'lgan bir xil natijalarga ega bo'lishdi. Bu esa tajriba-ta'lim boshlanishidan oldin har ikki guruh talabalarining ko'nikmalarini rivojlantirish darajasida muhim farqlar mavjud emasligini tasdiqlaydi.

mavjudligini tasdiqlaydi. Ushbu farq eshitish ($p < 0,001$) va gapirish ($p < 0,001$) ko'nikmalarida sezilarli darajada katta bo'lib, o'qish ($p < 0,01$) va yozish ($p < 0,05$) ko'nikmalarida esa biroz kamroq darajada kuzatildi.

TED talks kurs mavzulariga bog'langan: "TED talks orqali juda ko'p yangi narsalarni o'rgandik, bu esa dars davomida muhokamalar uchun asos bo'ldi. Ayniqsa, o'qituvchining TED talks tanlovi menga juda yoqdi."

TED talks mazmuni talabalarining o'quv ehtiyojlariga mos keladi: "Maxsus leksikani quizlet.com orqali o'rganganimizdan keyin murakkab nutqni tushuna olish juda qiziq bo'ldi. Eng hayratlanarlisi shuki, ingliz tili darslarida muhokama qilgan barcha mavzular universitetda o'rganayotgan boshqa fanlar bilan bog'liq edi. Masalan, 'Biznes strategiyalari' va 'Kompaniya boshqaruvi' kabi mavzularni o'rganish menga 'Tashkilot menejmenti' fanidan imtihonni muvaffaqiyatli topshirishimga yordam berdi."

TED talks til ko'nikmalarini rivojlantiradi va kelajakdagi o'qish jarayonida foydali bo'lishi mumkin: "Ochig'ini aytganda, men eshitib tushunish bo'yicha muammolarga duch kelardim, va TED talks ni butunlay anglash men uchun qiyin edi. Biroq, o'quv kursi oxiriga kelib ko'proq so'zlarni tushunishga odatlandim va eshitib tushunish ko'nikmam sezilarli darajada yaxshilandi. Men bu til bo'limi ustida TED talks yordamida ishlashda davom etaman."

Talabalarining fikr-mulohazalari shuni ko'rsatdiki, chet el platformasining videokontentidan foydalanish talabalarining motivatsiyasini oshirishga, ingliz tilini o'rganishda yangi tajriba orttirishga va videomateriallar bilan mustaqil ishlash ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qilgan.

Xulosa va munozara. Tadqiqot davomida kelgusidagi ishlar uchun mumkin bo'lgan yo'nalishlar aniqlab olindi.

Tadqiqotda ishtirok etgan respondentlarning nisbatan kichik hajmi (93 nafar) kelajakda boshqa o'qituvchilarni jalb qilish orqali kengaytirilishi mumkin. Bu esa chet el platformalarining videokontenti imkoniyatlaridan foydalanishga tayyor bo'lgan pedagoglarni jalb qilish orqali turli ta'lim dasturlarida o'qiyotgan talabalarning biznes kommunikatsiya bo'yicha ingliz tilini o'rganish samaradorligini oshirishga imkon beradi.

Kelgusidagi tadqiqotlarning yana bir yo'nalishi motivatsiyani o'rganish va uning ta'lim natijalariga ta'sirini aniqlash bo'lishi mumkin. Xususan, quyidagi masala aniqroq o'rganilishi lozim: TED talks ning o'quv salohiyati tufayli barcha ko'nikmalarning rivojlanishi kuzatilganmi yoki bu motivatsiyaning oshishi natijasida yuzaga kelgan bilvosita ta'sir hisoblanadimi.

ADABIYOTLAR

1. Ivanova A. M., Malygina E. V. Zamonaviy media-kontent TED Talks dan ingliz tilini ikkinchi chet tili sifatida o'qitishda foydalanish imkoniyatlari // Janubiy Ural davlat gumanitar-pedagogika universiteti byulleteni. 2017. № 3. B. 49–57.
2. Kosheleva I. N. TED Talks videomateriallari oliy ta'lim muassasalarida ingliz tilini o'qitish vositasi sifatida // Volgograd davlat pedagogika universiteti axborotnomasi. 2017. № 5 (118). B. 13–18.
3. Mufazalova Yu. S. TED Talks videomateriallari yordamida eshitib tushunishni o'rgatish // Gumanitar va ijtimoiy fanlarning zamonaviy muammolari. 2020. № 5. B. 109–116.
4. Navitskayte E. A. Kasbiy yo'naltirilgan o'qish va eshitib tushunishni o'rgatishda TED Talks dan foydalanish tajribasi // Kasbiy yo'naltirilgan til o'qitish: haqiqat va istiqbollar. Har yili o'tkaziladigan butunrossiya ilmiy-amaliy konferensiyasi ishtirokchilari maqolalar to'plami. SPb.: SPbGEU, 2020. B. 342–347.
5. Passov E. I., Kuzovleva N. E. Chet tili darsi. M.: Glossa-Press, 2010. 640 b.